

KULDIGAS BALTI NOORTE MITMEVÕISTLUSE MAAVÕISTLUSEL TELEÜLEKANNET TEGEMAS

Baltimaade noorte talvine mitmevõistluse maavõistlus peeti sel aastal Lätimaal Kuldigas. Mullu toimus sama võistlus Võrus ja just sealt tegime Andres Piibelehe eestvedamisel ja Tanel Ärmi kunstilis-tehnilisel teostusel esimese veebiülekanne. Seetõttu mõtlesime, et võiksimme oma kaameratega ka Kuldigas kohal olla. Et Eesti Kergejõustikuliit sõidu- ja majutuskulud lahkesti oma kanda võttis, seadsimegi end 10. jaanuari varahommikul Kuldiga poole teele. Startisime kahe autoga – kolm meest Paidest ja Türiilt ning kolm Tallinnast. Kaks talve tagasi käisime Läti ainsas võistluskorras sisehallis vaatamas Baltimaade A-klassi talvist maavõistlust ja kujutasime enam-vähem ette, millistes tingimustes ülekanne hakata tuleb. Varemtehtud järelepärimistele interneti levikiiruse ja võimsuse kohta Kuldiga hallis, vastasid lätlased, et seda on küll ja veel. Kohale jõudes anti juhtmeots pihku ja öeldi, et siin on kõik, mis on ja rohkemat pole ega tule. Kokkuvõttes pidime läbi ajama vähem kui kümnendikuga lubatust ja vajalikust.

Teleülekanne tegemise rõõmude ja valude juurde tuleme hiljem veel tagasi, aga esmalt väike ülevaade võistlusest ja läti kohtunike asjatamistest selle läbiviimisel.

Kuldiga kergejõustikuhall sarnaneb oma võistluspaikade asetuse poolest meie hallidest kõige rohkem Audentese omale. Kurvide raadius on seal aga suurem, mistõttu sirged ringrajalõigud harjumatult lühikesed. Sprindisirgel on kuus rada, nendest ühel pool paikneb kuulitõukesektor, teisel pool kaugus- ning kolmikhüppe ja teivashüppe paigad. Kõrgushüppeks õiget kohta polegi. Tavaliselt sätitakse maandumismatt peale lühijooksude lõppu stardijoone ja kurvi vahele nii, et stardijoonest saab kõrgushüppe null-joon. Seekordse ajakava kohaselt pidanuks A-klassi neidude kõrgushüppe algama enne juunioritaride tõkkejooksu. Asi üllatas ka korraldajaid endid, kes maandumismatile tükk aega sobivat kohta otsisid. Mati liigutamine, muide, on üsna keeruline ettevõtmine. Kuna selleotstarbelisi rattaid või rullikuid pole Lätimaal veel leiutatud, aetakse seal kokku kõik hallitõotajad ning vabad kohtunikud, kes siis tosinakesi matti ühes tükis mööda halli silkutavad-lohistavad. Sedapuhku sätiti kõrgushüppematt stardijoonega risti jooksusirge äärejoonele nii, et stardipakud ja -tumbad jäid keskpaika kõrgushüppe hoovõtuala. A-klassi proovikatsete ajaks tehti hoovõtuala puhtaks, kuid teatati, et jõutakse hüpata üks, võib-olla kaks kõrgust ja siis tuuakse kola juunioride startide tarbeks tagasi ning A-klassi hüppamisse tuleb paus. Meie treenerid pidasid mõistlikumaks lükata võistluse algus edasi kuni juunioride jooksude lõpuni. Peakohtunik oli ettepanekuga lahkesti nõus ja nii tehtigi. Samas ei ulatu peakohtuniku võim Lätimaal ka ülearu kaugele. Kuna neidude viievõistlus toimus teisel päeval, tegid Leedu ja meie piigad enne esimese võistluspäeva algust hallis kerge treeningu, aga lätlannad ilmusid lagedale alles siis, kui seitsmევõistlus juba alanud oli. Küsimusele, miks Läti neidud võistluse ajal trenni teevad, vastas peakohtunik, et tema ei saa midagi teha, sest nii otsustas Läti vanemtreener.

Kohtunike tegevus jättis üldiselt hea mulje. Brigaadid olid paraja suurusega, mehitatud enamasti noorte ja krapsakate kohtunikega. Niruks erandiks oli esimesel päeval kõrgus-, teisel päeval teivashüppet, juhtinud keskealisest meesterahvast vanemkohtunik. Kui tema kogu võistluse aja kestnud arusaamatu lippudega vehkimine ja kummalised tantsusammud olid ainult naljakad, siis võistlusmääruste mittetundmine, eriti katseks valmistumise aegade mitteteadmine, juba kurjast. Kõrgushüppes tunnistati katseks valmistumisel ainult ühe minuti pikkust ettevalmistusaeaga. Nii pidi Hans-Christian Hausenberg juba üksinda võistleva jäänuna tegema kuus viimast katset minutiste vahedega. Meie treenerid, kes tantsumehelt õigust nõuda püüdsid, saadeti lihtsalt pikalt. Hämmastavalt ükskõikseks jäi ka võistkonna juht Tõnu Kaukis, kes meie võistleja õiguste eest seista ei üritanudki. Peale võistluspäeva kurtsin asja peakohtunikule, kes selle peale kostis: „Ja jemu skazal, no on durak ne ponimajet”. Midagi ta ikkagi aru saama pidi, sest järgmisel päeval teivashüppes oli katseagade asi juba enam-vähem korras. Teivashüppes sai nalja selletagi. Nimelt andsid korraldajad iga võistkonna kõigile vanusegruppidele ühesugused võistlejanumbrid. Meie

numbrid olid 5, 6, 7 ja 8. Teivashüppes võistlesid A-klass ja juuniorid koos ja juhtuski korduvalt, et tablool on number 5, aga seda, kas hüppama peab Martin Paakspuu või Hans-Christian Hausenberg ei tea keegi. Segadusi ja õiendamist oli palju, õnnega pooleks läksid kõik katsed vist ka õigetele meestele kirja. Ala võistlusprotokoll, mida pärast juhuslikult silmata õnnestus, oli parandusi ja ülesõidimisi triiki täis!

Tundub, et **starteriasjandus** hakkab Lätis (väga)tasapisi paranema. Kahe aasta taguse „kiirlaskja” asemel oli püstol seekord usaldatud palju nooremale mehele. Meie hämmastuseks ol kohal ka üks abistarter ja brigaadi kolmanda liikmena veel ka lähetaja abi ülesandeid täitev neiu. Kuigi „valelähetehtlikke” pause valmis-käskluse ja paugu vahel veel ei peetud, said võistlejad stardiasendi sissevõtmiseks siiski viivu rohkem aega. Ja esmakordselt Läti Vabariigis toimunud Balti maavõistluste ajaloos anti stardikäsklused inglise keeles!!! Huvitaval kombel selgus, et äsjakiidetud noor starter on tegelikult Kuldiga „teine püss”. Kuldiga lähetaja „number üks” on aga koos Margus Metsmaga möödunud aasta detsembris Moskvas rahvusvahelisel starterite koolitusel käinud Edgars Zingis, kes nendel Balti maavõistlustel juunioride seitsmehvõistluses paremuselt teise lätlasena kokkuvõtte neljanda koha sai.

Fotofiniši finišijoonete suunatuse täpsuse testimisest nullpaugu abil ei teata Lätimaal endiselt midagi, kuid stardianduri ühenduskindlust fotofinišiga noored mehed võistluseelse tühilasuga siiski kontrollisid. Kui nullkontrolli tegematajätmisest mitte välja teha, töötasid fotofiniškohtunikud ja ning ka lõpukohtunikud kiiresti ja hästi. Distsantsikohtunikud on Lätimaal reeglina ametis ainult tõkkejooksude juures, pikkadel distantsidel neid enam näha polnud.

Meeldiva üllatuse serveeris ka seekordne **informaator**. Vähe sellest, et tutvustused tehti kahes (läti ja inglise keeles) ja peale ala lõppu loeti kõigi võistlejate tulemused ette ka inglise keeles, kommenteeris informaator sageli inglise keeles ka ühe või teise ala jooksvat seisut ja osavõtjate personaalseid võimalusi nii- või naasuguse lõpptulemuse saavutamiseks. Suurt huvi tundis läti kolleeg Hans-Christian Hausenbergi võimaluste vastu Andrey Kravtchenka mitteametliku maailmarekordi löömiseks. Informaatori ametit on Kuldiga hallis tegelikult üsna keeruline pidada. Nagu meil kaua-kaua aega tagasi, pidi teadustaja Kuldiga hallis oma tarkuse hankima üle alasekretäri õlgade piiludes või fotofiniši kõrval passides. Väljakualade võistlustulemused sisestati küll võistluspaikades arvutisse, kuid nähtavaks said need alles ja ainult sekretariaadis peale ala lõppu. Õnnetuseks pole Kuldiga hallis tablood jooksutulemuste, isegi jooksva aja esitamiseks. Halli akustika on Kuldigas tavapäraselt kehvaõitu, seetõttu ei saanud usaldusväärseid jooksutulemusi kätte ka informaatori teadustuste kaudu. Lisaks kõigele olid nässus ka mõne väljakuala tulemustablood. Kuigi kohtunikud tabloodele hoolega numbreid sättisid ja neid keerutasid, nägid tribüünil istujad ainult mitut rida eri värvi triipe.

Läti Kergejõustikuliidus on ametid palgaline **peakohtunik**. See on multifunktsionaalne ametimees, kes täidab kõigil Läti Kergejõustikuliidu korraldavatel võistlustel nii võistluste peakohtuniku kui ka peasekretäri ning lisaks veel võistluste korraldaja esindaja (töö, mida meil teeb Silvi Kask) ülesandeid. Teda abistab ainult üks kohalikke kohtunikke tundev isik, keda meie mõistes võiks pidada personaliteenistuse juhatajaks. Peakohtunike aetäitjaid ja ala peakohtunikke Lätis üldiselt ei kasutata, mistõttu on suulisi proteste väga keeruline, kui mitte võimatu, esitada. Kõigi küsimustega tuleb pöörduda eelnimetatud universaalpeakohtuniku poole, kelle õnneks sekretariaadist arvuti tagant hõlpsasti üles leiab. Kõnealuse härrasmehega oli mul rõõm jagada hotellituba paar aastat tagasi Moskvas toimunud IAAF-i koolitajate õppekogunemisel. Ei tea kas vana tutvuse tõttu või muudel põhjustel, aga meie ettepanekuid, soove ja märkusi arvestas ta alati. Nii sai paaril korral ümber tehtud ajakava, muudetud jooksude koostamise korda ja teivashüppe vanemkohtunikule pisut võistlusmäärusi õpetatud.

Võistluste **sekretariaat** koosneski siis ainuisikuliselt võistluste peakohtunik-peasekretärist.

Kaugushöppes ja kuulitõukes sisestasid ala sekretärid tulemused kohapeal arvutisse ja paberist protokolle polnudki. Kõrgus ja teivahüppes täideti õnneks ka viimaseid. Ei tea miks, aga ala protokoll avanes peasekretäri arvutis alles peale ala lõppu, misjärel arvuti tulemustele ka punktid järele pani. Võistkondlike punktide rehkendamiseks, st iga võistkonna kolme parema punktide summeerimiseks loodud programm liitis punkte esialgu veidi naljakalt. Juba kolme ala järel oli võistkondadel peaaegu samapalju punkte, kui hiljem seitsme ala peale kokku. Nimelt liideti kolme võistleja punktidele peale kolmandat ala (mis ongi võistkonna punktisumma kolme ala järel) ka nende punktisummad peale teist ala ja lisaks veelkord esimese ala punktid. Fotofinišis kirjutatakse võistlejate ajad arvutiekraanilt käsitsi maha ja sisestatakse siis sekretariaadis teise arvutisse, jooksutulemuste väljaprintimist ei harrastata. Rohkele käsitööle vaatamata ilmusid ala lõpp-protokollid vigadeta ja üllatavalt kiiresti. Punktide rehkendamiseks kulus aega pisut rohkem.

Uuele tasemel on lätlased jõudnud ka **tseremooniade korraldamisel**. Kui kaks talve tagasi mängiti võistluste avamisel ainult Läti hümnid esimest salmi, siis nüüd põrutati kõik kolm hümnid täies pikkuses, mis kokku üle kümne minuti aega võttis. Autasustamisel ilmnis taas asjaolu, et kolme riigi kergejõustikujuhid peaksid maavõistluste läbiviimise lepinguid sõlmides detailidele pisut enam tähelepanu pöörama. Nimelt on lepingus kirjas, et punktiarvestust peetakse eraldi kõigis neljas võistlejaterühmas ja koondarvestuses. Kui meie saame asjast aru nii, et välja tuleb anda neli „väikest“ karikat ja üks peaaühind ning iga vanuserühma individuaalsete paremate autasustamine on korraldava kergejõustikuliidu „hea tahte“ avaldus, siis lätlased mõistsid asja vastupidi. Võistkondlikus arvestuses räägiti ainult koondseisust ja vanuserühmade võidu eest karikaid ei jagatud vaid autasustati esimest kolme individuaalarvestuses. Seega jäid eestlased ilma kolmest ja leedulased ühest väikesest karikast, sest naisjuunioride arvestuses läks võistkondlik (ja ka individuaalne) võit Leedule. Kõik ülejäänud individuaalvõidud ja loomulikult suure võistkondliku karika võttis üksmeelselt ja heatujuliselt esinenud Eesti võistkond Kuldigast koju kaasa.

Probleemidest internetiga, mis **teleülekanne** tehnilise kvaliteedi loodetust kõvasti allapoole tiris, oli sissejuhatuses juba juttu. Kuigi pilt kippus „hanguma“ ja heli „hakkima“, millest entusiastlikud vaatajad meile ka kohe teada andsid, ei lasknud meeskond oma tujul langeda ning üritasime kahe pika võistluspäeva jooksul endast parima anda. Teise päeva lõpuks oli asi niikaugel, et ülekanne jõudis arvutiekraanile juba pooletunnise viivitusega ja võistlustulemused olid EKJL-i kodulehel üleval ammu enne, kui pilt ja heli Kuldigast kohale said. Tanel Ärmi režisöörikäe all tegutsesid operaatoritena Allan Pilt, Andres Piibeleht ja Andres-Raido Roosileht. Margus Randaru ülesandeks oli võistlustulemuste sisestamine meie arvutiprogrammi „8lanes“. Tänu sellele sai Tanel pildile graafiliselt kujutatud teavet lisada ja oli võimalik iga lõppenud üksikala järel tulemused ka EKJL-i kodulehele saata. Mina proovisin pildile kaadritaguseid tähelepanekuid lisada. Kokkuvõttes dubleerisime täies mahus lätlaste sekretariaadi tööd ja kuigi algandmete kättesaamine oli keeruline, sest jooksutulemuste puhul pidime ametliku protokollil igal juhul ära ootama ja väljakualadelgi ei jõudnud alati kõiki tulemusi tabloodelt silmata, oli meie programmi „punktirehkendusvõime“ sedavõrd parem, et vaatajatel oli nii individuaalne ja võistkondlik punktiseis kodus ammu enne ära kuuldud ja nähtud, kui informaator selle hallis maha hõikas. Võistluste lõpuks taipas mees ka ise, et kõige kiiremini saab tarkuse kätte meie selja tagant piiludes.

Võistlusvälist aega meile palju ei jäänud. Tänu Hoger Peelile, kes teadis Kuldiga ainsa korraliku kõrtsi asukohta ja enamuse Eesti treenerkonnast sinna õhtust sööma viis ning meilegi abivalmilt laua kinni pani, saime kõhu maitsvat sööki ja Läti õlut täis. Kahjuks ei saanud me söögi- ja joogimõnuseid pikalt nautida, sest majutusasutusse nimega *Kuldigas Naomas Sportas Skolas Internatas*, kuhu majutusime koos Eesti ja Leedu võistkondadega, peale kella ühteistkümmet õhtul sisse enam ei lastud. Ööbimispaik oli meile eelmisest Kuldiga reisist juba tuttav, kuid suutis seekorda arhitektuurilise üllatuse pakkuda. Nimelt majutati meid suurde, enam kui kümnekohalisse tuppa, mis oli osadeks jaotatud mitte vertikaalse, vaid horisontaalse vaheseinaga. Seega kujutas ruum endast kahte umbes 1,5 meetri kõrgust „riiulit“, mõlemad täis ülikägisevaid asemeid. Ei tea, kuidas

see oli saavutatud, aga ka väikest varvast liigutades tegi voodi väga kõva ja imelikku häält. Lisaks kõigele sadas ruumi katus Allani koiku kohal pisut läbi. Muidu oli maja ilus ja puhas, tualett- ja duširuumid värselt renoveeritud ja soe vesi olemas. Meeldejääviks kujunes pühapäevaõhtuse kojusõidu algus, kui kohe peale Kuldigas väljasõitu hakkas taevast langema nii tihedat ja laia lobjakat, et nähtavust polnud kahe auto pikkustki ja sõidukiirus kukkus kohati alla 20 km tunnis. Aga juba Riia all läks asi paremaks ja päralt jõudsime kenasti.

Margus Randaru Kuldigas tehtud pildid leiad [SIIT](#)

Sõidumuljed pani kirja Peeter Randaru